

Datum
Maj 2018

Sammanfattning av förvaltningarnas remissvar avseende utredningsrapport för övergripande strategier för ett gott mottagande av asylsökande och nyanlända

STK-2017-1537

Utredningens förslag bedöms generellt som positiva och relevanta av förvaltningarna. Samtliga förvaltningar är övervägande positiva till att kommunen tar ett gemensamt grepp för att tydliggöra det långsiktiga arbetet med mottagande av asylsökande och nyanlända och tycker det är ett viktigt område. Förvaltningar ställer sig särskilt bakom utredningens förslag om behovet av samverkan och gemensamma strategier för ett gott mottagande och integration. Vidare anses det vara av stor vikt att skapa goda förutsättningar med tydlig politisk viljeriktning, tydliggörande av ansvar, implementering av dokumentet i ordinarie uppdrag och i redan existerande kommungemensamma forum. Flera förvaltningar konstaterar att utredningen är väl genomarbetad och anser det som positivt att många olika aktörer har blivit involverade i processen. Mottagandeprocessen upplevs ha blivit belyst i sin helhet och komplexitet. Att asylsökande och nyanlända beskrivs som aktörer och medskapare anses som en avgörande framgångsfaktor vid skapandet av ett ändamålsenligt mottagande som upplevs sammanhängande för individen.

Tydlighet i struktur, begrepp och specificering

Några förvaltningar uttrycker att flera delar av förslagen behöver tydliggöras i sin struktur och utifrån begrepp. Kulturförvaltningen säger att det vore bra om texten skalades av och enbart fokuserade på att tydliggöra själva förslaget i den slutgiltiga versionen. Grundskoleförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen säger att mål, metoder, krav, policy och principer blandas i inriktningsmålen, vilket försvårar möjligheterna att arbeta utifrån dem som mål och i uppföljning. Dessa två förvaltningar ställer sig också frågande till att använda samverkan som ett inriktningsmål på området och menar att samverkan är ett medel. Stadsbyggnadskontoret tycker att strategierna och arbetsmetoderna för att uppnå dessa mål är relativt ospecifika och allmänt formulerade och föreslår att vissa delar specificeras, gärna med hur kommunen hade kunnat arbeta innovativt inom olika områden. Förskoleförvaltningen framför att begreppet nyanländ måste förtydligas och kompletteras med att bredda gruppen som omfattas. Förvaltningen ser att det finns ett stort behov av att stötta och möta även de personer som varit en längre tid i Sverige, större fokus på långsiktig integration önskas. Grundskoleförvaltningen uttrycker att det inte framgår tydligt vad som avses med gott mottagande, god integration och ändamålsenlig samverkanstruktur, vilket försvårar uppföljning. Några förvaltningar vill särskilt föra fram viktiga grupper eller platser i arbetet enligt förslagen; exempelvis ensamkommande barn som särskilt viktig grupp eller asylsökande och nyanlända med funktionsnedsättning. Någon förvaltning önskar lyfta de medarbetare som möter asylsökande och nyanlända direkt och deras kunskap samt påpekar vikten av att medarbetare ges en helhetsbild.

Allaktivitetshus, familjecentraler framförs som goda exempel att bygga vidare på och skolan som mötesplats tydliggöra.

Styrning och ledning

Många förvaltningar ställer sig positiva till att utredningens förslag införlivas i befintligt styr och ledningssystem, flera framhåller dock vikten av att hur detta ska göras behöver konkretiseras. Serviceförvaltningen säger specifikt att ett kommunövergripande styrdokument där varje nämnd och bolag formulerar egna nämndsmål och åtaganden utifrån styrdokumentet är att föredra. Grundskoleförvaltningen säger att utredningsrapporten visar att Malmö stad har behov av att fördjupa systemsynen och bredda det befintliga styr- och ledningssystemet så att fler styrfaktorer används och stödjer stadens utveckling. Grundskoleförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen uppger i sina remissvar att de gemensamma strategierna är för otydliga och oprecisa för att vara relevanta och utgöra ett stöd för förvaltningarna. Grundskoleförvaltningen säger därutöver att det inte framgår tydligt vad som förväntas uppnås och hur det ska prioriteras i förhållande till exempelvis kärnuppdraget, vilket flera nämnder idag har stora utmaningar att klara av. Förvaltningen önskar prioriteringar för att undvika målkonflikter och för att få genomslag och inriktningsmålen som föreslås upplevs inte addera något i förhållande till befintliga ansvarsområden. Grundskoleförvaltningen pekar på hur utredningsrapporten säger att det behöver skapas en process som för den enskilde upplevs hänga samman och framför att om det är en ny process som behövs vore det värdefullt att stadskontoret tog ledningen i att utveckla och samordna den processen. Förvaltningen säger att verksamheten kommer att utvecklas mer med stöd i en samordnad process än ytterligare ett styrdokument. Förskoleförvaltningen vill att det tydligare ska framgå i utredning och i det långsiktiga integrationsarbetet de befintliga styrdokument som Malmö stads verksamheter är skyldiga att följa och som bidrar till syfte och föreslagna mål inom utredningen, exempelvis läroplan och skollagen. Grundskoleförvaltningen instämmer i att det är alla nämnders ansvar att arbeta för gott mottagande och integration, men anser att det är viktigt att tydliggöra hur ansvaret ska fördelas mellan nämnder och förvaltningar då de har olika möjligheter och förutsättningar. Även miljöförvaltningen ger förslag om att tydligt namnge och rikta mål och åtgärder i det fortsatta arbetet till de nämnder och förvaltningar som redan idag i sitt reglemente har den bästa möjligheten att skapa effekter och uppnå utredningens målsättningar i de olika delarna. Kulturförvaltningen ser möjligheter att koppla utredningens förslag till förvaltningsövergripande planer och arbetet inom området jämställdhet och antidiskriminering och föreslår även att det framtida arbetet följs upp inom ramen för hållbarhetsrapporten.

Flera förvaltningar har tagit upp ekonomiska aspekter kopplade till förslagen och till mottagande och integrationsarbete generellt. Det framhålls att ekonomiska strukturer och fördelningsprinciper behöver fastställas eller att ekonomiska resurser avsätts för arbetet och att se över vilka ekonomiska satsningar som ska prioriteras.

Delaktighet genom arbete och försörjning (Arbete för egen försörjning, i tidigare version)

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen och hälsa, vård och omsorgsförvaltningen anser det positivt att utredningen har stort fokus på arbete och egen försörjning, samt prioriteringen av målgruppen kvinnor och olika bristyrken. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen anser däremot att synsättet i delar av förslaget är för snävt och att elever inom kommunens vuxenutbildning ska förberedas mot samtliga bristyrken och inte enbart mot de som finns inom stadens organisation.

Många förvaltningar lyfter hur de redan idag har vissa samarbeten och satsningar som går i enlighet med vad utredningen föreslår. Grundskoleförvaltningen samarbetar med flera aktörer för

att ge praktik till asylsökande och nyanlända lärare med anställning som målsättning. Likaså förskoleförvaltningen genom bland annat *förskoletalanger* och *trainees*. Hälsa, vård- och omsorgsförvaltningen anser det nödvändigt att anställa nyanlända för att klara av sin kompetensförsörjning och funktionsstödsförvaltningen ser över möjligheten att, i samarbete med arbetsförmedlingen och utbildningsanordnare, undersöka om det är möjligt att erbjuda arbete/praktik kopplat till studier för arbetslösa akademiker med utländsk bakgrund. Fastighetskontoret har inlett en dialog med arbetsmarknads- och socialförvaltningen och MKB om möjligheten att erbjuda någon form av sysselsättning till de personer som bor i övergångslägenheter. Gatukontoret uppger att i sitt arbete med entreprenad-, tjänste- och varuupphandlingar samt tjänstekoncessioner finns det möjlighet att ställa krav på att leverantören ska sysselsätta en eller flera personer genom praktik och i vissa fall anställning och förvaltningen nämner hur sociala klausuler vid inköp tidigare använts i projekt. Utöver detta uppger gatukontoret ett stort antal andra möjligheter till tjänster inom sin verksamhet i samband med arrangemang och event, vid klottersanering, affischering och i samarbete med arbets- och socialförvaltningen i uppdrag kring städning och tillsyn. Fastighetskontoret nämner exempel på pågående pilotprojekt med sociala villkor i markavtal som tagits fram tillsammans med byggföretagen vid exploatering, delvis med syfte att verka för ökad sysselsättning av långtidsarbetslösa personer. Goda exempel från det arbetet sprids och införlivas i andra markanvisnings- och köpeavtal.

Sammanhang genom möten mellan människor

Kulturförvaltningen anser att de har en viktig roll i arbetet med att möjliggöra möten mellan Malmöbor och att tät samverkan med andra aktörer, internt och externt, är centralt. Likaså fritidsförvaltningen genom ekonomiskt stöd och kompetensstöd till föreningar och hur de matchar föreningar och behov. Stadsbyggnadskontoret framhåller att sociala insatser och program för att skapa möten blir ännu viktigare om boenden blir fysiskt avskilda i staden. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen anser att inriktningsmålet om att skapa möten mellan människor och delaktighet redan ingår i deras grunduppdrag. Flera förvaltningar nämner olika mötesplatser och arrangemang i staden som i sig kan ha en sammanförande och integrerande effekt och därutöver det täta samarbetet med många av Malmös föreningar. Civilsamhälle och föreningsliv lyfts generellt som viktig aktör och samarbetspartner som har olika typer av riktade satsningar för etablering av nyanlända, och som syftar till att bidra till ökad social integration i samhället.

Specifikt vad avser bostäder och bostadsbyggande menar arbetsmarknads- och socialförvaltningen att stadsplaneringens betydelse för integrationen behöver belysas ytterligare. De ser en målkonflikt i den fysiska planeringen av staden, där behovet av att bygga för ökad skattekraft kolliderar med behovet av att bygga för stadens faktiska befolkning. Målkonflikten behöver hanteras och de sociala perspektiven behöver få ta plats i den fysiska planeringen av staden, annars riskerar segregationen att öka. Förvaltningen nämner *Handlingsplan för bostadsförsörjning 2018–2022* som positiv, vilket även stadsbyggnadskontoret gör och tydliggör i sitt svar att insatser för hushåll med låg förankring eller betalningsförmåga på bostadsmarknaden finns beskrivna inom ramen för handlingsplanen. Fastighetskontoret och Gatukontoret framför i sitt gemensamma svar att de har svårt att förstå uttrycket ”prioriteringen att sälja mark är problematisk då marken skulle kunna användas strategiskt på ett annat sätt”, vilket kommer från bilagan till utredningsrapporten där dialogerna sammanfattas. Förvaltningarna menar att det är förenklat och felaktigt och att det inte finns någon ”ledig mark”. Kommunens mark har antingen en redan angelägen användning eller planering. Avvägningssituationer mellan ex. temporära och permanenta bostäder uppkommer.

Specifik fråga ställdes avseende förslaget där Malmö stad som arbetsgivare möjliggör för medarbetare att på arbetstid engagera sig i möten med mindre etablerade. Flera av förvaltningarna tycker att förslaget i grunden är positivt utifrån olika aspekter men anser att det behövs en grundlig utredning och bedömning av konsekvenser i form av kostnadsberäkningar samt samhällsnytta. Flera ser mänskliga och samhällliga vinster. Fritidsförvaltningen är positiv till förslaget och kan tänka sig att se det som kompetensutveckling för individen samtidigt som det är en insats för ökad integration och för ett socialt hållbart Malmö. Några av förvaltningarna ser dessa möten även som en möjlighet för att nå ut till målgruppen i syfte att intressera fler för deras verksamhetsområden. Hälso-, vård- och omsorgsförvaltningen och funktionsstödsförvaltningen ser mötena som ett sätt att locka fler till deras verksamheter för anställning.

Grundskoleförvaltningen betonar vikten av att utredningen tydligt beskriver vad dessa möten förväntas leda till eller hur de kan motiveras utifrån stöd i forskning och beprövad erfarenhet. Fastighetskontoret och gatukontoret anser att om möjligheten ska ges, bör administrationen hållas enkel och tillitsstyrningens principer som nämnts på flertal ställen i utredningen bör råda. Några förvaltningar med främst dygnet-runt eller schemalagda verksamheter säger att det skulle kunna innebära omfattande vikariekostnader. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen betonar att förslaget i grunden utgör deras kärnuppdrag där många medarbetare dagligen möter mindre etablerade malmöbor i sitt arbete med asylsökande och nyanlända elever. Därför ser inte förvaltningen att det behövs ytterligare insatser som arbetsgivare. Grundskoleförvaltningen betonar att lärarnas tid och kompetens behöver utnyttjas i så stor utsträckning som möjligt till undervisning för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Några förvaltningar föreslår ett test och utvärdering i mindre skala som kan visa på hinder och möjligheter, vilket skulle underlätta ett ställningstagande till förslaget. Serviceförvaltningen lyfter "faddersystem" som ytterligare ett exempel på där tjänstepersoner och förtroendevalda engagerar sig i att vara förebild/stöd åt mindre etablerade malmöbor.

Flera förvaltningar instämmer i potentialen med Malmö stads nya kontaktcenter. Vad avser rekommendationen till Kontaktcenter att ta utredningens resultat i beaktande vid uppstart av verksamhet anser serviceförvaltningen att det är viktigt med gränsdragning. Det behöver tydliggöras vilken typ av frågor som rör asylsökande och nyanlända som Kontaktcenter ska hantera och rollfördelning behöver ses över mellan arbetsmarknads- och socialförvaltningen och serviceförvaltningen.

Sammanhängande och effektiv process för individen genom samverkan (Samverkan för sammanhängande och effektiv process för individen, i tidigare version)

Främst har förvaltningarna positiva kommentarer gällande förslaget och flera tycker det är positivt att stadskontoret får ett samordnande uppdrag. Det finns främst synpunkter på den förvaltningsövergripande samverkansstruktur som föreslås. Förskoleförvaltningen anser att en översyn av befintliga samverkansstrukturer kan vara aktuell och rätt tidpunkt då det beslutas om förslagen, i dagen samverkan finns ett varierat engagemang, olika befogenheter och exempel på samverkansgrupper med tangerande uppdrag. Föreslagen samverkansstruktur bör diskuteras vidare och ses i sitt sammanhang i samband med en sådan översyn. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen säger att samverkan kan skapa en sammanhängande och effektiv process för individen, men att det inte finns behov av en ny styrgrupp utan uppdraget bör införlivas i redan befintliga kommungemensamma forum. Förvaltningen säger också att stadskontorets samordnande uppdrag i sammanhanget bör formuleras utifrån förvaltningarnas behov av samverkan utöver den samverkan som redan finns. Grundskoleförvaltningen säger att det behöver identifieras i vilka avseenden samverkan mellan berörda förvaltningar behöver ske, vilket blir ett viktigt uppdrag för stadskontoret tillsammans med berörda förvaltningar. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen vill särskilt se mer samverkan kring bostadsförsörjning

och kulturförvaltningen med akademien för att få djupare kunskap kring eventuella insatsers effektivitet. Några förvaltningar nämner även samverkan med Arbetsförmedlingen och civilsamhälle specifikt. Fastighetskontoret och gatukontoret uttrycker att det krävs en tydlighet mellan beslutsgång och förvaltningsövergripande styrning och samordning i styrgruppsform. Det bör tas i beaktande att nämnderna enligt lag ytterst ansvariga för den verksamhet som tilldelats dem och kan krävas ansvar. Representanter från styrgrupp behöver därmed mandat från respektive nämnd, inte från kommunstyrelsen, och beslut i formell mening kan inte fattas av styrgrupp utan av politiska nämnder eller utskott med förtroendevalda.